

OPTOMETRIAN EETTINEN NEUVOSTO (OEN) TOIMINTAKERTOMUS 2017-2018

OPTOMETRIAN EETTISEN NEUVOSTON JÄSENET 2017-2018

Tiina Toivonen, lainsäädäntöasioiden päällikkö, Suomen Yrittäjät, OEN puheenjohtaja
Merja Kuusela, optometristi, koulutuspäällikkö - Instru Optiikka Oy
Satu Autio, optometrian lehtori, YAMK - Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy
Jari Ahlgren, optometristi, B.Sc.in Optometry (U.S) – Raision Näkökulma Oy
Ulla Wiklund, silmälääkäri, Suomen Silmälääkäriyhdistys ry (SSLY) jäsen
Tuomo Turpeinen, Suomen Optometrian Ammattilaiset (SOA) asiantuntija, alkaen 28.9.2017
Panu Tast, Näkemisen ja silmäterveyden toimiala ry (NÄE), toimitusjohtaja, asiantuntija
Soile Lindstedt, Suomen Optometrian Ammattilaiset (SOA) ERTO, järjestöpäällikkö, asiantuntija
Tarja Paussoi, Näkemisen ja silmäterveyden toimiala ry (NÄE) – OEN sihteeri

VALVIRAN LAUTAKUNNAN JÄSENET

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto VALVIRAN terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan OEN:n nimeämät jäsenet ovat; varsinainen jäsen Merja Kuusela, varajäsenet Jari Ahlgren, Satu Autio sekä Taina Ponto.

TOIMINTA

Optometrian Eettisen Neuvoston jäsenten toimikausi alkoi 1.2.2017 ja päättyi 31.1.2018. OEN on toiminut toisen kaksivuotiskauden. Sääntöjen mukaisesti jäsen voidaan valita uudelleen seuraavaksi toimikaudeksi. Nykyiset jäsenet jatkavat seuraavan toimikauden, joka on 1.2.2019-31.1.2021.

SOAn lisäedustus OEN:n kokouksissa: OEN hyväksyi 28.9.2017 kokouksessa optikko Tuomo Turpeisen osallistumisen OEN:n kokouksiin tiedonkulun varmistamiseksi SOAn hallitukselle.

Varsinaisia kokouksia pidettiin molempina toimintavuosina 2017 ja 2018 neljä. Tämän lisäksi työryhmät kokoontuivat, joko palavereihin tai sähköisesti useamman kerran.

Ohjeistus potilaan informoinnista silmämepohjakuvausten yhteydessä ja potilaan ohjaamisesta jatkotutkimuksiin

Optometrian Eettinen Neuvosto laati ohjeen yhteistyössä NÄE ry:n, SOA ry:n ja SSly:n kanssa ja se julkaistiin OEN:n kotisivuilla 23.1.2017. Silmämepohjakuvauksissa käytettävä tietosisältölomake eli Optikon arvio silmäloydöksistä -lomake julkaistiin OEN:n kotisivuilla samaan aikaan. <https://naery.fi/wp-content/uploads/oen-optikon-arvio-silmaloydoksista-lomake.pdf>

Täydennyskoulutusrekisteri

Toimintakauden aikana tehtiin päätös täydennyskoulutusrekisterin ja järjestelmän uusimisesta. Verkkosovelluksen toteuttajaksi valittiin Netland Oy Sastamalasta ja projekti käynnistettiin heti vuoden 2017 alussa. Rekisterin käyttö edellyttää kortinlukijaa ja henkilökohtaista sote-ammattikorttia. Täydennyskoulutusrekisterin kustannuksista vastaavat 50%/50% - periaatteella perustajajärjestöt NÄE ry ja SOA ry.

Työryhmä Merja Kuusela, Satu Autio ja Soile Lindstedt kokoontuivat asian tiimoilta useita kertoja ja muokkasivat rekisterin sisällön.

Rekisteri avattiin 2.10.2017, jolloin myös OEN:n kenttäkierros starttasi. Panu Tast ja Soile Lindstedt pitivät lokakuussa 11 tilaisuutta NÄE ja SOA -jäsenille aiheena mm. uusi täydennyskoulutusrekisteri. Tilaisuuksiin osallistui noin 300 henkilöä.

HelpDesk

Uuden rekisterin käyttö aiheutti kyselytulvan, eikä NÄE toimistolla ollut resursseja auttaa kysyjä kohtuu ajassa. OEN teki Netland Oy:n kanssa sopimuksen Helpdesk-palvelusta 2.1.2018 joka oli käytettävissä 31.5.2018 saakka. Palvelu oli maksutonta NÄE:ry:n ja SOA ry:n jäsenille.

Seurantajakson pituus

OEN kirjasi uuden täydennyskoulutusrekisterin myötä viiden (5) vuoden seurantajakson, joka on 2013-2017, joten 1.1.2019 seurannasta pudotetaan vuoden 2013 pisteet. Seurannassa jatkossa viisi kokonaista vuotta ja kuluva vuosi.

Rakenteinen kirjaaminen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa valmisteltiin OPT näkymää (oma näkymä optikoille). OEN:n rakenteisen kirjaamisen työnryhmään kuuluvat: Satu Autio, Jari Ahlgren ja Merja Kuusela. Näkymä hyväksyttiin toukokuussa 2017.

Optometrian ammattinimikkeet Suomessa

OEN päätti suomalaisten optometrian ammattinimikkeiden WCO:n osaamislukituksen mukaisesta käytöstä. WCO (World Council of Optometry) on Maailman Terveysjärjestö WHO:n alajärjestö. Ohjeistus annettu ja julkaistu NÄE ry:n Uutiskirjeessä 5.10.2017.

OEN ohjeistaa asiassa seuraavasti, VALVIRasta pyydetyn ohjauksen mukaisesti:

Laillistettu optikko, jolla on ammattikorkeakoulussa suoritettu rajoitettuun lääkkeen määräämisoikeuteen johtava koulutus, käyttää itsestään nimikettä "optometrismi"; virallisissa yhteyksissä "optometrismi, laillistettu optikko".

Laillistettu optikko, jolla ei vielä ole edellä mainittuja lääkeaineoikeuksia, käyttää itsestään "optikko"-nimikettä; virallisissa yhteyksissä "laillistettu optikko".

Muita nimikkeitä, tai nimikkeisiin liitettyjä yhdistelmiä (esim. dg-optikko, optikko pro auctore, tms.), ei tule käyttää. Vanhamuotoisen optometrismi AMK -tutkinnon suorittaneet (ei lääkeaineoikeuksia) voivat edelleen käyttää itsestään myös yhdistelmää ammattinimike + tutkintonimike: "optikko, optometrismi AMK"

Terveydenhuollon ammattihenkilölain mukaan kaikki laillistetut optikot harjoittavat samaa ammattia "optometrismi" vain laajemmin silmäterveystutkimuksiin liittyvin valmiuksin. Laillistetun optikon lääkeaineoikeudet määrittää yksin Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 1994/564, 23§, ei tutkinto- tai ammattinimike.

WCO:n luokitteluun http://worldcouncilofoptometry.info/wp-content/uploads/2017/03/wco_global_competency_model_2015.pdf

OEN kannanotot

Optometrismiopiskelijan toimiminen optikon sijaisena.

<https://www.valvira.fi/terveydenhuolto/ammattioikeudet/opiskelijat>

Opiskelijoiden käyttämät potilastiedot opiskelutehtävissään.

Terveydenhuollon ammattihenkilön epäeettinen toiminta

OEN on antanut kirjallisen lausunnon sekä toiminnan ohjeistuksen pyydettyyn kannanottoon koskien terveydenhuollon ammattihenkilöiden toimintaa.

Optikon hyvä tutkimuskäytäntö -ohjeistus

Akkreditointiryhmä nosti vahvasti esille huolen, että optometristit eivät ole tutkimustoiminnassaan sisäistäneet, että kouluttautumisella hankittua osaamista tulee myös käyttää. OEN:n ohjeistukset: Hyvä näöntutkimuskäytäntö ja Hyvä

silmien terveystarkastuskäytäntö – kaksi erillistä kokonaisuutta - on vahvistanut näkemystä, että optometrismi voi valita suorittaako refraktoivan näöntutkimuksen vai silmien terveystarkastuksen.

Työryhmä: Satu Autio, Merja Kuusela, Jari Ahlgren ja Tuomo Turpeinen kokoontuivat useita kertoja ohjeistuksen tiimoilta. Ohjeistus kävi lausuntokierroksella sekä NÄE ry:n että SOA ry:n hallituksissa. OEN päätti, että lausunto julkaistaan tammikuussa 2019 NÄE Optometriapäivillä. Ohjeistus astuu voimaan syyskuussa 2019.

OEN tiedottaminen

Tammikuu 2017: Silmänpohjakuvausten yhteisistä pelisäännöistä sovittiin

Helmikuu 2017: OEN muistuttaa täydennyskoulutuspisteistä

Toukokuu 2017: Vanha täydennyskoulutusrekisteri suljetaan – uusi aukeaa syksyllä

Syyskuu 2017: Uusi OEN-pisterekiesteri käyttöön - asiasta kenttäkierros Helsingistä Ouluun!

Tammikuu 2018: Täydennyskoulutusjärjestelmä uudistui - näin kirjaat pisteet rekisteriisi

Maaliskuu 2018: Onko täydennyskoulutusvelvoitteesi ja ammatinharjoittamisoikeutesi kunnossa?

Kesäkuu 2018: ProAuctore on velvollisuus

Lokakuu 2018: Optikko - Kanta tulee NYT, osaatko kirjata ja liittyä?

www-sivut

OEN löytyy osoitteesta <https://naery.fi/nae-ry/yhteistyotahot/optometrian-eettinen-neuvosto/> ja sivuja päivitettiin toimintakauden aikana lukemattomia kertoja.

OEN:n sähköpostiosoite oen@naery.fi

OEN